

Taal der liefde

Columns - 13 oktober 2022 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

Nu ze verhuisd zijn valt het me pas goed op: het Nederlands-Spaanse liefdespaar zegt nog steeds 'Schatz', 'Bitte' of 'Ich vermisse dich' tegen elkaar, en schreeuwt, als ik er niet bij ben, vast ook wel eens 'Arschloch'. Zoals zovele internationale paren hebben ze elkaar in Berlijn leren kennen, en in plaats van Engels is Duits de taal van hun liefde geworden - ook al zijn ze nu alweer jaren weg uit Duitsland.

Ik moest aan dit paar denken toen ik over de dag van de Duitse taal las, die op 11 oktober in Nederland werd gehouden. Nederlandse scholieren beheersen het Duits niet goed meer, en dus wordt er van alles bedacht om het ze bij te brengen. Ik lees veel nuchtere pragmatiek over het belang van Duitsland als 'handelspartner', maar niets over de belangrijkste reden die de Nederlanders om mij heen hebben gehad om Duits te willen spreken.

Ik moet zelfs toegeven: ook ik wilde als scholier geen Duits leren. Dat ik met eind twintig de taal een beetje leerde spreken was toeval. Ik was verliefd op een Russin in Parijs en wilde daarom Frans leren, maar in plaats daarvan werd ik verliefd op de Amsterdamse promovenda die mij bijles Frans gaf - en die bleek Duits. Als gevolg van die eerste Duitse taalkennis mocht ik jaren later voor een krant in Berlijn werken, kreeg een nieuwe Duitse geliefde, daarna kwamen de Duitse schoonouders, de Duitse kinderen en de Duitse belastingpapieren.

Achteraf ben ik deel van een trend geweest: Berlijn was de afgelopen twintig jaar een magneet voor jonge mensen van overal vandaan, en als gevolg daarvan is ook de groep internationale liefdesparen groot. Nederlandse mannen met Duitse vrouwen hebben hieraan zonder twijfel een zeer groot aandeel, al weet ik nog steeds niet precies waarom dat zo is. Wel weet ik zeker dat de liefde voor de meesten een doorslaggevende reden is waarom ze zo vol *Begeisterung* 'die, der, das' uit elkaar proberen te houden.

Merlijn Schoonenboom verbindt in zijn maandelijkse column persoonlijke ervaringen met bredere maatschappelijke ontwikkelingen in Duitsland.

Veel Duitsers zeggen dat ze hun taal 'te hard' vinden, maar het Duits blijkt een goede taal der liefde te kunnen zijn. In de liefde verdwijnen de clichés van het

Duits als taal van onvriendelijke treinconducteurs en bureaucratische briefwisselingen. Het kent woorden die teder (*zart*) zijn, je kan er prima *abgrundtief* in ruzie maken (de scheldwoorden in *Fäkalsprache* zijn minder grof dan de Nederlandse ziekte-verwensing), en je kan er complexe gedachtes mee verwoorden. De Nederlander van het eerder genoemde stel vertelde me hoe hij via lange emails in het Duits zijn *Leidenschaft* voor de Spaanse heeft leren beschrijven: 'Juist doordat je in het Duits lange zinnen maakt', zegt hij, 'kon ik dieper op mijn gevoelens ingaan dan in het Engels'.

Ik weet niet of wij internationale Turteltäubchen er ook voor zorgen dat de Nederlandse handelsbalans op peil wordt gehouden

Natuurlijk, ook in Duitsland kan je je steeds vaker in het Engels redden, maar je opent er minder harten mee - en minder deuren. Ik kan me de zorgen van de organisatie van de Dag van de Duitse taal daarom goed voorstellen. Ik heb als correspondent te vaak vol *Fremdscham* moeten toehoren hoe bezoekende Nederlandse ministers zich alleen in steenkolen-Engels konden uitdrukken. Ze leken er zich niet eens bewust van. Maar de enige die goed Duits kon, is wel het verst gekomen (Timmermans).

Ik weet niet of wij internationale *Turteltäubchen* er ook voor zorgen dat de Nederlandse handelsbalans op peil wordt gehouden, maar ik heb inmiddels zo vaak bij congressen en debatten over Duits-Nederlandse samenwerking meegedaan dat mijn liefdesleven indirect toch ook vast aan de *Völkerverständigung* bijdraagt. Er is alleen één probleem voor Nederlanders die nu *fleißig* de taal willen leren. Toen wij Berlijns-Nederlandse mannen hier aankwamen, spraken we vooral Rudi Carrell-Duits, met een vet accent en veel grammaticafouten. 'Zo charmant!', hoorden we van de Duitse vrouwen die we leerden kennen. Die *holprige* charme blijkt van belang om het Duitse ijs te breken. Je moet de taal dus uitstekend beheersen, maar, zoals Carrell zelf ook goed wist, ook weer niet té vlekkeloos spreken.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/51679/taal-der-liefde>